

Šta je s oštrom kontrolom cijena?

Povećanje cijena brašna, kruha, ulja i šećera uglavnom je provedeno onako kako je to predviđeno odlukom Savezne izvršnog vijeća, mada je bilo ekscesa. Riječ je, međutim, o drugom nečem, za što se ne može naći opravданja. Dešava se to, nasuprot svim nastojanjima da se to spriječi, da pojedina industrijska poduzeća, mimo svih osnova koriste situaciju, i na brzinu donose odluke o povećanju cijena nekih svojih proizvoda čija proizvodnja nema nikakve uzročne veze s proizvodima za koje je donijeta odluka o novim cijenama.

Jednostavno, takva poduzeća su »pronašla« kroz neke svoje specifične kalkulacije, da su »oštećena« odlukom SIV-a, da će se ona negativno odraziti na »opći nivo troškova« i da sad, dok je još vruće »treba izvršiti karekcije«. Čak se argumentira i takvim parolama kao što je: »ne dajmo da nas situacija zatekne na spavanju«. Interesantno je, međutim, da je baš u ovakvim poduzećima vrlo malo učinjeno da se otakne one subjektivne slabosti koje sprečavaju bolju i jeftiniju proizvodnju. Tu je i svijest zatajila. Umjesto da pomognu jednu odluku koja ima svog ekonomskog opravdanja, i da spriječe svaki pokušaj ugrožavanja standarda, u ovakvim poduzećima su radili sasvim obrnuto doprinijeli su da se za njima povedu i drugi i tako stvore stvarnu opasnost lančane reakcije povećanja cijena, što se na svaki način htjelo izbjegći.

Nije ovdje riječ samo o proizvodima kojima se slobodno formiraju cijene, mada i tu ne bi trebalo dozvoljavati nekontrolirane skokove koji prelaze stvarne ekonomske pa i svake društvene obzire, riječ je i o onim proizvodima koji se već nalaze pod društvenom kontrolom cijena. Razlika je u tome što se u ovom drugom slučaju poduzeća koja povećavaju cijene mogu uzeti na odgovornost, pa čak i kazniti, dok to nije slučaj s poduzećima, čije se cijene proizvoda slobodno formiraju.

Postavlja se sada pitanje na koji način obuzdati apetite izvjesnih za povećanjem cijena i spriječiti jednu pojавu koja prijeti da se pretvori u širok praksu, i koja se ovdje ondje može okarakterizirati i kao najvulgarnija špekulacija. Zato glasovi da i ovakve slučajeve treba staviti pod društvenu kontrolu, imaju svog punog opravdanja.

Važno je prije svega spriječiti još u začetku podizanje cijena, pa čak i u industriji, tamo gdje se makar i stidljivo pojavljuje tendencija podizanja cijena. Jedan od načina za to jeste i mnogo šira društvena kontrola, koja će preko tržišne inspekcije i zavoda za cijene imati mogućnosti da utiče na tržišna kretanja.

Lj. St.

PLENUM OPCINSKOG ODBORA SSRN I OPCINSKOG SINDIKALNOG VIJEĆA

Rekreacija-sastavni dio radne aktivnosti

Na zajedničkoj sjednici Općinskog odbora SSRN i Općinskog sindikalnog vijeća, što je održana prošlog petka, na dnevnom redu nalazili su se problemi fizičke kulture. Na plenumu je, pored ostalog, s pravom iznesena konstatacija da su fizička kultura, rekreacija i odmor sastavni dio i nužna potreba u životu svake radne organizacije. Shodno tome treba stvoriti uslove za masovni pokret fizičke kulture, za sistematsku i stručnu brigu o rekreaciji i odmoru radnih ljudi.

Bez sumnje jedan od najvažnijih uslova za napredak fizičke kulture jesu stručni kadrovi. Od njih ovisi ne samo kvalitet i kvantitet osoba što se zanimaju fizičkom kulturom, već i ono drugo, više puta mnogo značajnije: odgoj tih osoba. S tim u vezi prezentirano je da je ranija zaostalost u odnosu na školovanje kadrova nametnula potrebu da se stručni rad u organizacijama za fizičku kulturu prepusti i nekvalificiranim osobama. Međutim, u današnjoj situaciji ne može se dozvoliti i prepustiti stručni rad nekvalificiranim osobama, jer treba voditi ogled o pravilnom fizičkom razvoju djece, omladine pa i starijih. Utjecaj obrazovanih, stručnih kadrova na razvoj fizičke kulture treba da dođe do punog izražaja, jer oni u isti mah moraju biti i pokretači masovne fizičke kulture. Ovakva orientacija, s pravom se drži, pridonijet će da se izbjegnu i brže savladaju razne slabosti, ne samo u stručnom pogledu, nego i u pogledu formiranja pravilnog gledanja na značaj

i ulogu fizičke kulture s jedne strane i s druge strane imat će pravilnijeg utjecaja na odgoj mlade generacije.

Veoma je važno pitanje, naravno, i financiranje fizičke kulture. U tom pogledu situacija je uglavnom dobra, premda se i na tom području dešavaju izvjesne slabosti. U prošloj godini, na primjer, sve organizacije za fizičku kulturu raspolagale su iznosom od blizu 52 milijuna d. što, zacijelo, nije velika brojka. Za nabavku rekvizita utrošeno je 3,468.000 dinara, na razne članarine i dobitnice 947 tisuća dinara, na lične izdatke 23,587.000 dinara, za školovanje kadrova utrošeno je 256 tisuća dinara, za održavanje objekata i rekvizita 2,147.000 dinara, i za raznovrsne troškove 4,113.000 dinara.

U domenu problematike fizičke kulture važno mjesto zauzimaju i škole. Kada se govori o fizičkoj kulturi u školama, onda se zacijelo ima na umu da su školama neophodno potrebni stručni kadrovi, kojih, budi uzgred rečeno, u prilogu mjeri nedostaje. Međutim, izgradnjom objekata i školovanjem kadrova moći će se riješiti niz aktualnih problema fizičkog odgoja u školama, a da bi se to postiglo trebaju se angažirati i prosvjetni organi u zajednici sa svim ostalim institucijama kojima je zadatak razvoj fizičke kulture.

Kakva je, da vidimo, situacija na području fizičke kulture u radnim organizacijama.

Doživjeli smo da je Šibenik proteklih dana naprsto bio zakrčen automobilima turističkih »nomada« koji su se vraćali sa svojih krstarenja po čitavoj zemlji i Jadranu. Splavi u Docu činile su najveći napor da ubrzaju prebacivanje, ali su automobili neprestano, kao u rojevima nadolazili. Nije bilo mesta gdje da ih se »slaže« u repu. Odabrana je Poljana. Od trajekta u Docu do ovog mesta koji se vidi na slici, stisnuto se preko 250 kola. Dio kolone koja nije mogla stati u »repu« na Poljani smjestila se na parkiralištu na lijevoj strani i »ubacivao« se u kolonu kako se ona pomicala. I saobraćajni organi imali su dosta posla da »svladaju« ovu navalu i pored toga reguliraju i onako živ saobraćaj kroz sam grad.

Ipak, u ovo vrijeme osjetili smo olakšanje. Kola je sve manje. Turizam je kod nas, za ovu godinu, na izmaku . . .

J. Č.

Fond poljoprivredni-ka prezadužen

Fond poljoprivrednika u našoj zajednici nema finansijske rezerve. Dapače, njegova ekonomska nemoc je sve izrazitija. Korištenje Fonda je veće, a time i troškovi, dok su prihodi realizirani u ovoj godini manji nego u prošloj godini. U takovoj situaciji zdravstvene ustanove potražuju od poljoprivrednika ogromna finansijska sredstva. Iz toga proizlazi da Fond radnika, koji je suficitaran, kreditira Fond poljoprivrednih proizvođača. Poslužimo se brojkama koje su iznijete na skupštini Poljoprivrednog fonda.

Prema planu trebalo je naplatiti poljoprivrednog i osobnog doprinosa za prvo polugodište 75 milijuna dinara, a naplaćeno je 44 milijuna ili za 44% manje. Sa područja Šibenika trebalo je ubrati 50 milijuna a ubrano je 30 milijuna ili 40% manje; a sa područja Drniša od zaduženih 25 milijuna naplaćeno je svega 14 milijuna ili 44% manje.

Rashodi su za prvo polugodište planirani sa 82 milijuna a utrošeno je 87 milijuna. Za Šibensku općinu planirano je 56 milijuna, a utrošeno 63, dok je za drnišku predviđen iznos od 26 milijuna, a troškovi iznose 24 milijuna. Do povećanih troškova došlo je zbog toga što je bilo veće korištenje zdravstvene zaštite, a dijelom i zbog povećanih cijena usluga zdravstvenih ustanova. Učestalije korištenje nekih vidova zdravstvene zaštite, naročito lijekova (od 10809 na 30192 recepta) i (od 9628 na 24892 b. o. dana), uza sve to što broj osiguranih nije veći, govori da se poljoprivrednici sve više javljaju liječniku, odnosno da je zdravstveni nivo našeg seljaka mnogo veći nego ranije.

Fond Šibenske zajednice poljoprivrednika u prvom polugodištu ove godine bilježi deficit od 43 milijuna. Tom iznosu dodajemo dugovanje iz prethodnih godina, pa je ukupno dužan 177 milijuna dinara. Općina Šibenik i Drniš preuzele su na sebe obavezu naknade Fondu oko 60 milijuna, tako da ostatak od 117 milijuna trebaju pokriti poljoprivrednici uplatom do kraja tekuće godine. Osim navedenog imaju u vidu da je ovaj Fond dužan zdravstvenim ustanovama na našem području preko 250 milijuna dinara, što zdravstvene ustanove više ne mogu podnijeti.

Skupština Fonda se vrlo ozbiljno pozabavila ovom krizom Fonda. To je i razumljivo jer Skupština odgovara za ravnotežu. (Nastavak na 4. strani)

Materijalne rezerve i komune

Najavljeni izmjene u uslovima privredivanja poljoprivrednih organizacija, među kojima su svakako najvažnije one koje se odnose na postepeni prelazak na ekonomske cijene poljoprivrednih proizvoda i izjednačavanje općih uslova privredivanja za sve poljoprivredne organizacije, i politika bržeg porasta životnog standarda imperativno nalaže i stvaranje jednog daleko efikasnijeg sistema materijalnih rezervi od onog koji danas postoji samo u okviru federacije.

I ranije je naglašavan značaj i potreba stvaranja jednog efikasnog sistema materijalnih rezervi, naročito kad se razgovaralo i ukazivalo na potrebu brže stabilizacije tržišta poljoprivrednih proizvoda, naročito sa stanovišta potreba bržeg zadovoljavanja potreba gradskog stanovništva. U buduće materijalne rezerve i sistem njihovog efikasnog funkcioniranja imat će, pored ovoga, i još jedan značaj: radi se o osiguranju plasmana za krpne robne proizvođače, jer su često promjenljivi tržišni uslovi doveli ova gazdinstva u veoma neprilike ekonomske i druge situacije. No, svakako, i u buduću, sistem materijalnih rezervi imat će prije svega tržišni karakter, odnosno postat će jedan od najvažnijih činila-

ca u održavanju ravnoteže i stabilnosti na tržištu poljoprivredno-prehrambenih proizvoda.

Bez obzira kojim će se tempon i u kom vremenu ići na postepeno prelazanje na ekonomske cijene poljoprivrednih proizvoda, posebno naglašavanje značaja garantiranih cijena za neke važnije proizvode ove privredne grane, jasno ističe u prvi plan i značaj jednog efikasnijeg sistema materijalnih rezervi. Doduše, i do sada su postojale materijalne rezerve za neke poljoprivredno-prehrambene proizvode, ali njihov radius aktivnosti ograničavao se na poduhvatne Savjete direkcije za ishranu, koja, sasvim prirodno, ni po svojoj organizaciji, ni po svojim organizacionim i materijalnim mogućnostima, nije mogla i da je htjela da zadovolji i odgovori svim potrebama.

I upravo brži porast životnog standarda gradskog stanovništva, kao i uređenje i jeftinije snabdijevanje, zahtijevaju da se i u okviru komuna stvore posebne službe materijalnih rezervi, koje će u saradnji s

republičkim i Saveznom direktorijem za ishranu, moći uspješno da interveniraju robom kad god se za to ukaže potreba, prema specifičnim prilikama svakog tržišta pojedinačno.

Koju će organizacioni oblik stvaranja materijalnih rezervi izabrati pojedine komune зависi će od njihovih potreba, specifičnosti pojedinih područja, gustine stanovništva, strukture njegovih prihoda i potrošnje, itd. Sablonizirati stvaranje materijalnih rezervi u okviru komuna bilo bi isto tako pogrešno kao što je šematski zamogućiti i neprihvativi u mnogim drugim situacijama i granama.

Za stabilne i efikasne robne intervencije potreban je razrađen sistem materijalnih rezervi, od komuna preko republike do federalne. Od toga kojim će tempom biti stvarana ova organizacija i kakvim će materijalnim i kadrovskim snagama ona raspolažuti, u dobroj mjeri zavisi ne samo stabilnost tržišta poljoprivrednih proizvoda, već i privodenje novih mjeri u poljoprivredi. M. J.

Stan - njegova cijena i brzina gradnje

U ekonomskom i društvenom pogledu stambena problematika vrlo je složena. U prvom redu stan je najskuplja investicija ličnog standarda, bez obzira na to nabavlja li ga pojedinac sam ili ga na bilo koji način dobiva od zajednice. S druge strane, u većem dijelu sadašnjeg stambenog fonda stanarine su zamrzнуте, i to na nivou koji je, relativno, u mnogo slučajeva niži od predratnog. Do toga je došlo zato što su se odmah nakon oslobođenja provele mjere za smanjenje standarda; a kasnije reaktivizacije standardne stanarine nisu omogućile njihov adekvatan položaj u suvremenoj situaciji cijena potrošnih dobara.

Ekonomi smatraju da stan treba dà bude roba, međutim, kad se govori o novom stanu, a ne o stanarini, ta je roba vrlo skupa i samo u iznimnim slučajevima dostupna je pojedincu — potrošaču.

U većini slučajeva u posljednje vrijeme poduzeća i društvene organizacije iz svojih fondova nabavljaju stanove i dijele ih, na temelju određenih kriterija, svojim članovima.

Koliko god takav sistem raspodjele ima svojih prednosti on ima i znatnih nedostataka, jer ostavlja onog krajnjeg zainteresiranog potrošača u očekivanju da mu se stan dodjeli, dakle neaktivnog.

Pot njegovoj aktivizaciji bilo bi pojeftinjenje stambene gradnje, za koju se smatra, da je i bez obzira na realne mogućnosti pojedinaca, preskupa. A ona je preskupa zato što je vrlo loše organizirana, i osim građevinskih radova, svi se ostali poslovni obavljuju pretežno na zanatski način. Stoga vidi se da kuće, odnosno višekatnice, naglo niču, ali svi radovi oko njihovog dovršenja traju veoma dugo i gotovo nikad ne završavaju o roku.

I troškovnici pokazuju da je takav način gradnje vrlo skup, to više što se nikad do završetka gradnje zapravo i ne zna prava definitivna cijena zgrade. Ima i takvih anomalija, da zbog stalnog poskupljenja materijala i usluga izlazi da su

lizaciju i grijanje. Montažom gotovih konstrukcija u isto se vrijeme završava vanjska obrada. Potrebeni su još minimalni radovi: zidove treba obojiti i slično. A sve to omogućuje da stanari mnogo prije useljuju u relativno jeftin stan.

U situaciji kad je stambena nesigurnica još akutna, to je izvanredno značajno.

Vratila se omladinska brigada „Mladi graditelj“

U utorak 8. o. m. vratila se u Šibenik omladinska radna brigada „Mladi graditelj“, koja se mjesec dana nalazila na gradnji dionice jadranske magistrale od Kolašina do Bijelog Polja. Brigada je bila sastavljena od 113 omladinaca i omladinki iz Benkovca, Drniša, Knina, Zadra i Šibenika. Proglašena je više puta udarnom.

Poziv bivšim borcima XIX dalmatinske divizije

Mole se bivši borci XIX dalmatinske udarne divizije, da se odmah prijave svojim mjesnim organizacijama, odnosno Savezu boraca općine Šibenik radi pružanja podataka o poginulim drugovima.

Jedno je poslovnost, a drugo špekulacija

Svjedoci smo jednog, blago rečeno, veoma uzinemireog unutrašnjeg tržista. Val podizanja ili pokušaja da se podignu cijene nastao je poslije odluke Saveznog izvršnog vijeća o povećanju cijena ugljila, električne energije, pšenici, kruhu, šećeru, ulju i još nekim artiklima — svjesno donijete u cilju ujednačavanja uslova privredivanja radnih organizacija i privrednih grana podsticanja proizvodnje, poslovnosti, produktivnosti rada itd. Porasle su cijene i mnogim industrijskim artiklima koji nikakve veze nemaju s ovim svjesnim povećanjem cijena. Treba, međutim, konstatirati da je ova tendencija frontalnog podizanja cijena manje-više trajne prirode s povremenim oživljavanjem, kao sada.

Sadašnja tržišna uzinemirenost proistiće uglavnom iz tri uzroka.

Prvi je onaj najklasičniji: poremećenost između zaostalije ukupne proizvodnje i ponude robe i opasno narasle ukupne potražnje. Ne ulazeći u detalje, podaci govore da je u prvom polugodištu ove godine, u odnosu na isto vrijeme prošle, priliv robnih fondova (domaća proizvodnja i uvoz) porastao za 16%. Samo po sebi to je više nego solidno. Ali, tražnja (unutrašnje tržište i izvoz) porasla je za oko 30%. U tome: investicije za 46 (i prema politike ograničavanja), rashodi stanovništva za kupovinu roba u trgovini 24, a izvoz samo za 15%. Rezimirano: nasuprot povećanju priliva roba od svega 16% porast potražnje od punih 30%!

Posljedica ove je iscrpljivanje zaliba, podizanje cijena i dalji pritisak u tom pravcu, zabrinjavajući porast deficitu u vanjskoj trgovini. Postavljanje zadataka je prosto: održati porast proizvodnje, smanjiti potrošnju (prije svega investicionu), povećati izvoz. U tom pravcu poduzete su značajne mjeru, na primjer u oblasti kredita i dr.

Drugi uzrok je u opravданoj

nužnosti nekih grana i poduzeća da nekim svojim proizvodima povećaju cijene. Gdje je to opravданo stvar je nadležnih kontrolnih organa, samih privrednih organizacija i zdra-

ve poslovnosti.

Treći uzrok sadašnje nestabilnosti na tržištu je špekulacija kombinirana s neposlovnošću pojedinih privrednih organizacija, grana, komuna, kotača pa i republike. Stvar je upravo u tom što umjesto da se izlaz traži u podizanju vlastite poslovnosti na viši nivo ide se — konstatirajmo to pravom riječi — putem špekulacije. Ona ima vid one vulgarne-klašne do specifično naše, obojene ekonomsko-političkom bojom, u uslovima provođenja u život onih principa koje su našu privredu i društvo izvukli iz tromosti jednog birokratsko-administrativnog organizma. Prilično je široka lepeza gdje se sve ove nepravilnosti provode. Na primjer, poduzete su zdrave mjeru da se investicije svedu na realnu mjeru, a one su i o. g. opasno narasle. Ide se protiv predimenzioniranja kapaciteta i protiv podizanja ekonomsko neopravdanih, a mnoge komune i dalje svim silama nastoje da dobiju "svou", fabriku i sl. Neke privredne organizacije iznudju podizanje cijena špekulantskom "promjenom" asortirana, kvalitetna, najavom "novih" proizvoda i sl. U januaru ove godine na primjer, u 287 obavještenja privredne organizacije najavile su ni manje ni više nego 2.192 nova proizvoda! U stvari, malo se promjeni dezen, doda novi konac, novi omot na istoj čo-

Uz 10. rujna - Dan Mornarice

Šibenski mineri - preteče naše Ratne mornarice

Počelo je još srpnja 1941. godine kada su po direktivi Okružnog komiteta KPH za Sjevernu Dalmaciju izvedene prve morske mine na šibenskom području, jer se već tada ukazala potreba za eksplozivom za prve diverzante. S izvedenim eksplozivom iz morskih mina strušeni su po prvi put nasipi i propusti na turističkoj cesti između Martinskog i Vodicu u noći 8. kolovoza 1941. godine, što je izazvalo prvu veliku raciju talijanske vojske na terenu Šrine par dana kasnije.

Jednu izvedenu morskiju minu od otoka Žirja vukli su ilegalci iz Privića u gajeti za sobom cijelu noć u namjeri da je postave u vratima između otoka Tijata i Logoruna na plovni put talijanskih brodova, ali je skora blizina dana i jugovina promjenila smjer mini, na koju je sutradan, 19. rujna 1941. godine ispod otoka Murter-a naletio talijanski parobrod "Lazio" s tešetom drva za Veneciju. Murterski su ilegalci krajem 1941. u svojim bunkerima na Modravama imali dosta eksploziva izvedenog iz mora...

Uspješno vadjenje morskih mina na šibenskom primorju u toku 1941. godine dalo je povoda Stabu Sjeverno-dalmatinskog partizanskog odreda da krajem lipnja 1942. godine posebnom naredbom osnuje specijalnu pomorsku jedinicu za vadjenje morskih mina radi snabdijevanja svojih jedinica na kopnu potrebnim eksplozivom, za koju je izdvojio posadu iz svog bočkog sastava.

U maloj kornatskoj gajeti, svega 16 stopa dužine, naoružana

ni samo puškama, prvi zvanični partizanski minerali: Grubelj Joso, Vlahov Dušan, Antić Đinko, Vladić Martin i Lučev Ante, uspješno su izvršavali svoj zadatak i održali se na prostoru Žirje — Kornati punih 5 mjeseci učinili dnevni tragajima i patroliranjima brojnih talijanskih ratnih brodova. Kroz tih 5 mjeseci oni su izvadili i na kopno otpremili 105 komada mina talijanskog tipa C 15, usput očistivši potpuno morske prolaze između otoka Škulja i Opata, te Škulja i Kurbe, čime su otvorili slobodan prolaz u istoj visini, pa je otok Klobučar poslužio kao zaklon od oka najprije prema brodu koji je prošao ispod Klobučara, a potom i prema onome koji je, ploveći unutrašnjim kanalom, prošao par minuta kasnije između Klobučara i Kašele.

I druge je kvalitete pokazala naša minerska ekipa: Jednom je slučaj namjerio naše minere na otok Kakani ispod Kaprija u rano jutro. Pošto je po danu bilo vrlo opasno ploviti, to su drugovi odlučili da predane uz taj otok, mada su znali da tamo postoje talijanska posada jedne protuvalionske baterije. Kad je jednog fašista s karabinom na ramenu. Otvaranje vatre na neprijatelja u toj situaciji bilo je samoubilačko, pa je migmom učinjen sporazum i za tren oka su čvrste ribarske ruke Vladić i Antića Vodica, zgrabilje fašista koji je kao zarobljenik odveden pod Lavez... Jednom opet je došlo do nepozelenog susreta ispod južnog rta otoka Kurbe. Naime, vožio se eksploziv na kopno. U susret je plovio talijanski patrolni brod iz pravca otoka Samograda. Ekipa je na vrijeme obavijestila zaklon na obali. Bilo je dovoljno par puščanih metaka koji su neprjaljate otjerali na pučinu gdje je i zanočio, a našima je potom bio otvoren slобodan put do veze na Kapriju, a potom u Sovljiju. Prisutnost i djelovanje minerske ekipa u predelu Žirje — Kornati natjecala je Talijane nekoliko puta na totalnu zabranu plovljiva u Splitu a treba je stići iz Zadra. Taj brod, čiju su posadu sačinjavali aktivisti i pomagaci NOP-a (Žirja, Kaprija, Privča) sakupljale i upućivale na kopno.

Tada je ekipa, nalazeći se u predjelu otoka Lavse — Gustaca — Klobučara, bila iznenadna brzim naletom dvaju talijanskih brodova koji su doplovili iz pravca zapada prije nego je izviđao sa vrha Lavse uspije obavijestiti svoje drugove. Samo je slučaj tog puta spasio ekipu, jer brodovi nisu plovili u istoj visini, pa je otok Klobučar poslužio kao zaklon od oka

najprije prema brodu koji je prošao ispod Klobučara, a potom i prema onome koji je, ploveći unutrašnjim kanalom, prošao par minuta kasnije između Klobučara i Kašele.

I druge je kvalitete pokazala naša minerska ekipa: Jednom je slučaj namjerio naše minere na otok Kakani ispod Kaprija. Stoga se ona prebacila na otok Kaprija, gdje je udarila svoju bazu, odakle su naši mineri, nazvani gusari, isli na druge zatadke. Oni su postavljali zasjede Špiljima, održavali vezu sa kopnom i prebacivali ostatak eksploziva koji je bio bunkiran u jednoj podvodnoj pecini. Garmenjacima, kao i materijalu koje su otočke organizacije NOP-a (Žirja, Kaprija, Privča) sakupljale i upućivale na kopno.

Na tim zadacima došlo je do brodočina. Naime, ekipa je po obavijesti dobivenoj od Primorskog čete imala sačekati na Kapriju brod "Solin", koji je bio u službi Uprave Pomorstva u Splitu a treba je stići iz Zadra. Taj brod, čiju su posadu sačinjavali aktivisti i pomagaci NOP-a, imao je istovariti u Kapriju jednu pošiljku hrane nabavljene za Primorskog četu. Međutim, navečer 4. prosinca 1942. godine naši su mineri neoprezno sišli u selo Kaprije i dječnjaku, gdje su susretali sa talijanskim mornarima koji su se ovom bili prebacili u čamcu sa otoka Kaknja. Incident je namjerno izbegnut s jedne i

s druge strane. Međutim, Talijani, kad su se vratili na polozaj, fingirali su napad partizana na otok Kakani i cijelu noć su tukli bacačima i topovima na Kapriju. Našima je jedino preostalo da se izgube sa Kaprijom, pa da na susjednom Zmajanu sačekaju što će donjeti slijedeći dan. Gajeta je bila potopljena pod Pećinom. Sutradan je uslijedila velika racija talijanske kopnene vojske i mornarice na otok Kapriju u kojoj su pohvati svi aktivisti NOP-a tog sela. Da nevolja bude veća u toku 5. prosinca 1942. godine zapuhalo je kako jugo koje je gajetu potopljenu na plićaku raskomadalo, a njene ostatke povuklo u dubinu. Mineri su toga dana s vrha Velike Glave na Zmajanu osmatrali događaje na Kapriju i bespomoćni gledali kako brod "Solino" prolazi mimo sa dragocjenim, ali izgubljenim materijalom za našu Primorskog četu. Kad je pala noć i dan šepurinski ribar, koji je slučajno zatezen u Boku iznad Zmajanu, bio je primoran razapeti jedra i za tili čas prebaciti naše minere u Sovljiju.

Takov je bio završetak prve regularne plovne jedinice naše partizanske mornarice. Njen komandant Grubelj Joso i članovi posade Vlahov Dušan i Lučev Ante poginuli su u toku NOB-e, dok su još na životu Vladić Martin, invalid u Zadru i Antić Dinko, koji je plovio u Splitu.

Pridignut skroman spomenik u čast i slavu palih prvih Titovih mornara na južnom rtu otoka Smokvica u Kornatima danas poslije punie 22 godine podsjeća naše ribare, pomorce i turiste posjetioce ovog najživopisnijeg predjela na Jadranu — na teške i slavne momente naše herojske borbe za oslobođenje našega mora od stranih osvajača i na ljubav i samoprijegor koji je naš primorac i otočanin pokazao žrtvovanje se u borbi za današnjicu.

Zabilježeno u Vodicama

Dogovor revolucionara

U ustaničkim Vodicama održan je prošlih dana sastanak preživjelih članova prve partijske ćelije, koja je u tom mjestu osnovana prvog dana u mjesecu studenom 1924. godine. Tom dogovoru revolucionara prisustvovali su i predstavnici svih društveno-političkih organizacija iz Vodicama. Glavna tema razgovora bila je da se što doličnije organizira proslava četrdeset-godišnjice osnivanja prve ćelije KP u Vodicama, a bilo je riječi i o manifestacijama što će se upriličiti u čest dvadesete godine slobodnog života Vodica.

Prisutni su iznijeli niz prijedloga što im je cilj da se tada značajna datuma iz burne prošlosti Vodica dobro proslave. Uz ostalo razgovaralo se i o potrebi da se spomen-ploča, koja podsjeća na taj dan prije četrdeset godina, premjesti na vidnije mjesto. Čulo se, također, da bi bilo potrebno da se na Srimskoj lokvi podigne spomen-ploča na kojoj bi mještani i prolaznici mogli, pored ostalog, pročitati da je upravo na tom mjestu prije dvadeset proljeća osnovana prva organizacija Skoja.

Također je istaknuta potreba da članovi prve partijske ćelije u Vodicama u narednom razdoblju povedu razgovore sa školskom djecom i omladinom, te da im tako evocirajući svoje uspomene približe vrijeme koje je bilo sudbonosno i značajno za kasniji veoma plodon borbeni i revolucionarni put Vodičana. Tom će se prilikom, pored ostalog, govoriti i o uslovima u kojima je osnovana prva partijska ćelija u Vodicama, o svom onom bogatom, napornom, požrtvovnom radu njenih članova na širenju lejnističko-marksističke misli ne samo u Vodicama nego i u čitavom tom kraju. Sve će se to, naravno, odvijati u bogatoj pretkongresnoj aktivnosti. Što se tiče same spomen-ploče koja govorit će o osnivanju prve ćelije KP u Vodicama, a koja će se premjestiti uz Jadransku cestu, rečeno je da bi ona trebala ostati onakva kakva jest, ali da bi njeni temelji trebali biti solidniji i masovniji. Da bi se ta akcija što bolje provedla na tome će se angažirati poseban odbor, članovi društvenih i političkih organizacija, a očekuje se da će izvjesnu pomoć pružiti i privredne organizacije. Naravno, neće izostati ni podrška sadašnjih foruma Saveza komunista.

Istaknuta je potreba da se pošumi i uredi zemljište pod spomen-ploču Prve primorske čete. Pored toga, zaključeno je da se na proslavu pozove i drug Rudolf Rebernik, čije je ime usko povezano s osnivanjem prve partijske ćelije u Vodicama.

Nakraj je izabran odbor za proslavu tog značajnog datuma. U odbor su ušli: Ante Birin, Niko Arambaša, Milo Vlahov, Ljubomir Borić, Krunoslav Sladojević, Miro Poljičak, Ante Lasan-Rudo, Mirko Jurićev, Tihomir Šprljan i Stanko Fržop.

Sudeći po pripremama koje su već u toku, Vodice će do-

(B)

Drniška kronika

IZ RADA OPCINSKOG ODBORA SSRN DRNIŠA

Općinski odbor Socijalističkog saveza Drniša detaljno je razradio plan svoje aktivnosti. Ni velike ljetne vrućine nisu omelo njegovu realizaciju. Kroz cijeli kolovož do prvih dana rujna održavala su se savjetovanja s predsjednicima i tajnicima mjesnih organizacija. Na savjetovanjima je proanaliziran dosadašnji rad i izvršene su pripreme za održavanje godišnjih konferencija. Od tih dana u kancelariji predsjednika Općinskog odbora SSRN Ivice Pamukovića osjeća se posebna život. Dolaze predsjednici, razgovaraju, savjetuju se, stižu izvještaji, prijedlozi, zapisnici.

Od 10. rujna do 10. listopada održat će se godišnje konferencije u 64 područnica, a od tega datuma do 1. prosinca godišnje konferencije u 17 mjesnih organizacija. Općinska konferencija SSRN predviđa se za kraj prosinca ili prve dane siječnja.

Kao rezultat svakidašnje prakse, proistekao je prijedlog da se organiziraju povremeni zajednički sastanci mjesnih organizacija koje tiše isti problemi: školstvo, vodoopskrba, elektrifikacija.

Pored tekućih zadataka, novine organizacije SSRN u drniškoj općini raspravlјat će o izborima organa upravljanja u školama, donošenju statuta mjesnih zajednica i radnih organizacija, proslavi 20-godišnjice oslobođenja i sedmogodišnjem planu privrednog razvijanja općine. (c)

DOBAR UROD DUHANA

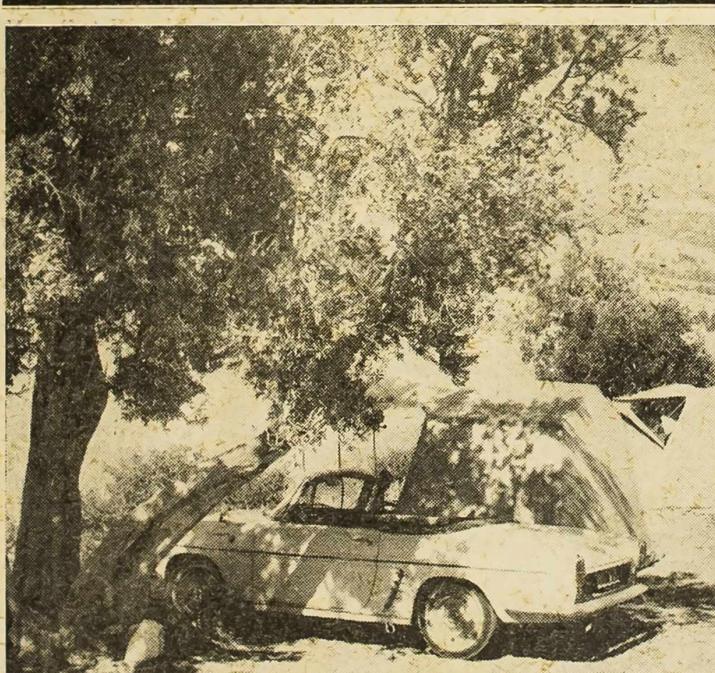
Duhan, tradicionalna petro-poljska kultura, koja je gotovo sasvim bila iščezla s tih polja, ponovo se počela uzgajati. Lani su poljoprivredno-industrijski kombinat »Petrovo polje« i oko tisuću individualnih koperanata proizveli više od 10 vagona duhana. Ove godine, međutim, očekuje se najmanje 20 vagona duhana.

Drniški poljoprivrednici u uzgoju duhana vide svjetlu perspektivu, pa već sada se radi na proširenju kapaciteta njegove sadnje. Tako, na primjer, ubuduće će se individualni proizvođači kooperanti stimulirati još većim cijenama i na taj način će se dobiti ono za čim se teži već godinama — povratiti renome koji je ranije uživala drniška komuna uzgojem ove kulture. U Drnišu se čuje da mjerodavni faktori ubuduće namjeravaju uspostaviti radni odnos proizvođača kod kuće čime bi se bolja proizvodnja i veća briga oko uzgoja duhana još više proširila. (ož)

UCENIK STRADAO NA MOTRU SVOG PROFESORA

U predvečerje prošlog petka, nesretnim slučajem, izgubio je život Marko Jolić, svršeni učenik Osnovne škole u Gracu.

Dječak je, da nije pitao uzeo motorkotač svog profesora Božidara Dugeča i uslijed tehničkog kvara na motoru sletio s ceste u vinograd. Učenik je poslije sat-dva naden kraj motora s teškim ozljedama u dubokoj nesvjjetlici. Iako je hitno prebačen u Opću bolnicu u Sibenik, učenik je uskoro izdahnuo. (c)

Duboka uvala Grebaštice čijim se rubom proteže magistrala, veoma je prijatna za boravak pod šatorima i kupanje. Pokrivena je borovima, maslinama i smokvama. Malo selo podno ceste nije gotovo ni znalo što je savremeni turizam, a ove godine već je među njegovim maslinicima niklo naselje od šatora i pokretnih kućica. Mirne uvale pune su kupača. Smokava i grožđa ima dovoljno. Samo, pristup do ovog mesta veoma je otežan, strm i neuređen, čak možda i opasan za spuštanje kolima. Inače, na ovom lijepom mjestu, ipak je veoma živo, i pored toga, što nedostaje ono najpotrebnije: voda i svjetlo. Sigurno je, međutim, da će u dogledno vrijeme i ovaj kraj izmjeniti svoje lice. Veliki broj stranih turista upravo traže ovakova mjesta.

Na slici: detalj kampa kod Grebaštice.

J. C.

stojno proslaviti dan osnivanja svoje prve partijske ćelije. To će biti ujedno prilika da se obnove sjećanja na protekle dane ilegalnosti i borbe, na uslove partijskog života i rada, na sve one tegobe s kojima su se susretali u radu, ali u isto vrijeme i na obilje radosti. Istina tom prilikom neće biti na okupu svi, kao onog dana prije četrdeset godina, jer su mnogi od njih pali u borbi ili podlegli godinama. Upravo i zbog toga, bit će to prilika da im čitači u Vodici izraze još jednom svoju duboku zahvalnost. Kako smo informirani danas se u životu nalaze slijedeći drugovi: Milan Toljaš-Jurićev, Dane Jurićev pok. Roka, Melko Jurićev pok. Ive, Josip Zanke pok. Dume, Milo Vlahov, Paško Roca, Grgo Roca pok. Šime, Roko Roca pok. Šime, Ante Udovičić, Joso Dunat, Roko Španja pok. Šime i Šime Mačukat pok. Ante.

(B)

Vitomir Gradiška

NOB 1944.

35

kolonu, pa je uništilo četiri kola ratnog materijala ubio 12 vojnika i desetak ranjivo.

Komandant mesta Šibenik drug Maksim Brkić obavijestio je Okr. komitet KPH Šibenik da su Nijemci za protu Macaru tražili svog ljekara koga su naši zarobili u akciji kod Betine.

Stab XIX divizije poziva okružne ustanove NOP-a na konferenciju radi ishrane Divizije koja je neredovita.

4. rujna:

Prvi bataljon VI brigade koji se nalazio u Paripovcu, spustio se na cestu između Zrmanje i Otrića i postavio minu od čijih su eksplozija oduzetela u zrak 2 kamiona s vojskom. 2. bataljon bio je u pokretu prema cesti kod Malovana sa zadatkom da presrete kolonu, ali je kasno stigao.

Napadnutu je samo začelje kolone pa je u bijeno 8, a ranjeno 6 neprijateljskih vojnika. U međuvremenu je 3 bataljon krenuo iz Turovca za Duboki dol, a 4. je otišao u pomoć 1., koja nije bila potrebna. Od eksplozije njegove mine odletio je u zrak jedan kamion. Pri tome je zaplijenjen 1 sarac.

Stab Grupe odreda stigao u Ružanac.

Komesar Grupe Milan Muniba traži pismeno od Okr. komiteta KPH Šibenik da sa održi jedno savjetovanje sa terenskim organizma NOP-a o pitajući saradnje i pomoći vojsci.

Nijemci su povukli svoj garnizon iz Zatočenja na koji je brojio 65 vojnika.

5. rujna:

1. i 2. bataljon V brigade izvršili su noćni napad na neprijateljsko uporište Vranu. Uslijed jakog otpora Nijemaca i ustaša bataljoni su se povukli neobavljena posla.

VI brigada napušta položaje u donjoj Lici i silazi u Bukovicu.

Diverzantska grupa Komande šibenskog područja bacila je u zrak 1 njemački kamion kod Pakravniku.

Vrbnički četnici upali su u selo Matase u Promini gdje su ubili rodoljuba Željca Ivu i njegovu ženu Šimicu, zapalili 3 kuće, dok ih je u izvršenju ostalih zločina sprječio otpor naoružanih odbornika tog sela, koji su ranili jednog četnika.

Zakazana je konferencija JNOF-a za šibenski okrug za 17. rujna. Povodom toga Okr. komitet KPH Šibenik zatražio je od Staba Grupe odreda srećne Dalmacije da za osiguranje konferencije odredi 1. bataljon Šibensko-trogirskog odreda.

Ustaše na području sjeverne Dalmacije hvala panika i demoralizacija. Iz Pirovca su pobegla njih trojica i prijavila se Komandi mesta Vodice u Putišće, dok je sa lišanskim ustašama na njihov zahtjev pregovarao komesar V brigade Ilija Radaković.

6. rujna:

VI brigada se nalazi na području Žegara na odmoru.

V brigada je na terenu oko Stankovaca i priprema se za akcije u Ravnim kotarima.

Šibensko-trogirski odred je stalno u zaštići na cesti Trogi — Parapatnica.

Iz grada Šibenika izšla je grupa dele gata za Okružnu konferenciju JNOF-a. Među njima su se nalazili: dr Subotić, advokat Božo Dulibić, dr Vice Ilijadica, Pere Sunara, advokat Krste Jezina, Marko Bačić i drugi.

Iz centra Okr. komiteta upućeno je u grad Šibenik 500 letaka a proglašom Maršala Tita o predaji zavedenih vojnika u neprijateljskim redovima i o prilaženju narodno oslobođilačkoj vojski onih koji se nisu krvlju ogriješili o svoj narod.

7. rujna:

U vezi opće situacije na frontovima, a posebno kod nas povodom stupanja jedinica Crvene Armije na tlo Jugoslavije, Stab XIX divizije je izdalo svojim jedinicama zapovijest da konačno oslobođenje Ravnih kotara. U to vrijeme udruženi neprijatelj (Nijemci, ustaše i četnici) držao je u svojim rukama ove okolne garnizone: Vranu, Perušić, Kulu Atlagića, Smilčić, Zemunik, Škabrnju, Karin, Obrovac, Zadar, Bibinje, Sukošan, Biograd, Pakoštane, Lišane i Devrske.

U vezi dobivene zapovijesti V brigada je izvršila koncentraciju svojih bataljona u Budaku, bez 4. koji je i dalje ostao na Crnjeniku, pa je navećer krenula na područje Benkovca.

VI brigada, koja je u Žegaru održala veliku bataljardu povodom stupanja jedinica Crvene Armije na tlo Jugoslavije, krenula je navećer u pravcu Karina.

Jedna četa Šibensko-trogirskog odreda, koja je držala zasjedu na cesti Trogi — Parapatnica, vodila je borbu s neprijateljskom kolonom koju je sačinjavalo 12 kamiona 5 tenkova. Poslije trosatne borbe kolona je propuštena uz neutvrđene gubitke.

U centru Okr. NO odbora na primostenkom terenu vrše se pripreme za ulazak u grad. Glumačka grupa priprema bogat program, a propagandni odjel takoder svoje materijale za što svečaniji nastup u gradu.

(Nastaviti će se)

Banka - nepredviđeni turistički menadžer

Ovih dana je u toku razmatranje investicionih elaborata za izgradnju ugostiteljsko-turističkih objekata u 1965. godini. Imamo mnogo razloga koji bi se mogli navesti u prilog tvrdnji da se organizacija našeg turizma može učiniti jednostavnjom, boljom, savremenijom i naravno, efikasnijom. Jer, upravo u tome i treba tražiti uzroke neprijatnoj činjenici da se u nizu turističkih menadžera pojavio još jedan, nepredviđeni, ali sa sigurno najjačim »adutima«, koji moraju da se poštuju, bez obzira da li su opravdani ili ne. Radi se o banci.

Nije nikakva tajna da je za dobivanje jednog običnog turističkog kredita potrebljano, posred gomile opravdanih i neopravdanih potvrda i dokumentacija — i okruglo četiri stotinu potpisa investitora! Ne želimo sada da pomjenjemo nevjerojatno dug administrativni proces oko odobravanja turističkih investicija, koji, na žalost, traje i po osam mjeseci (a zahtjeva se da investitori izgrade objekat za četiri mjeseca, što sigurno prevaziđa granicu logičnosti). Ima, međutim, i drugih problema.

Tako, na primjer, iako su vise sredstava i njihova namjena prethodno utvrđeni na nizu sastanaka naših najvećih državnih i privrednih foruma (poslije čega se tačno znalo šta će se u kome mjestu graditi kao i opseg samog ulaganja) banka — to jest novi turistički menadžer bio je zaista neumoljiv! On ima pravo da jednostavno po jednoj hotelskoj postelji, da se mijesha u predviđeni komfor itd. Još uvijek su nam u sjećanju ovogodišnje »uspomene« sa Kvarnera, kada je Privredna banka Hrvatske zahtjevala da se uvede jedna jeftinija kombinacija sanitarnih uredaja, iako su protiv nje prethodne godine strani turisti oštrot protestirali. U Istri recimo, banka je tražila od investitora potvrdu da su kapaciteti (koji končano ni na papiru još nisu postojali) prodati na inostranom tržištu! Sličnih primjera ima na stotine, gotovo u svim krajnjima naše zemlje. Bankari su se jednostavno postavili kao glavni arbitri svih turističkih ulaganja. Pa, da su bar bili dolje u komunama, tamo

gdje se odvija čitav turistički život, da su bar pokušali da na neki način pomognu direktorim privrednicima. Ni govora, sjedili su u glavnim gradovima i za svaku sitnicu zivkali investitore.

Ne želimo da ističemo funkcionalne greške u izgradnji niza hotelskih objekata, načinjenih uglavnom »zaslugom« banke, ali ih sigurno, nije malo! Promjene nastale jednostranim »skidanjem« ukupnih vrijednosti investicija, ili bezrazložnim insistiranjem na »jeftinijim rješenjima«, kasnije su za privredne organizacije imale teških posljedica. I da bude još udružnje, to su sve činili, bankarski, a ne turistički ili građevinski stručnjaci. A sami bankari se nisu mnogo interesirali za obilazak terena, za ispitivanje situacije, za pomoći investitorima i privrednicima, i intervencije gdje su one bile potrebne. Jer, kako bi se drukčije moglo objasniti da su komune izdavale za pojedine lokacije neophodne potvrde da raspolažu priključcima za vodu, kanalizaciju i svjetlo, što nije odgovaralo istini, pa su kasnije u ove svrhe morale da budu odobravane naknadne investicije. Ali, banka je banka — važna je potvrda!

Ovih dana se vrše opsežne pripreme kako bi se turistički krediti za 1965. godinu što prije koristili. No, da se razumijemo — one se ne sastoje u prezentiranju što boljih hotelskih i drugih projekata, što funkcionalnijih građevinskih rješenja, niti pak u osiguranju solidnog i brzog izvođača radova. Naprotiv, pripremljene su dokumentacije male i velike, potvrde kraće i duže, pa

čak i one koje banka još nije izmisnila, jer investitori žive u strahu da im se zbog ove ili one sitnice — čitavo brdo hantije ne vrati.

Fond poljoprivrednika

(Nastavak sa 1. strane)

težu prihoda i rashoda, a to se upravo neće nikako postići do kraja godine. Skupštinaru su izražavali čudjenje da je naplata tako slaba, a poznato im je da se poreske obaveze uglavnom od seljaka dobro naplaćuju, a porez i ovi doprinosi čine cijelinu kod naplate. Zbog toga je Skupština zaključila da se uvidom kod općina i banka utvrdi kako je izvršena naplata poreza i doprinosa po selima da bi skupštinaru na terenu znali pomoći u ubiranju doprinosa. Mnogi članovi Skupštine su isticali kako jedan dio članova Fonda ima dosta veće obaveze nego što iznose osnovice prihoda, pa nisu u stanju platiti doprinose. Stoga su predložili da za ove i za one kojima općine daju socijalnu pomoć doprinose za zdravstveno osiguranje plaćaju samo općine. Ako ti članovi Fonda imaju zemlju koju ne obrađuju, da se odreknu te zemlje u korist zadruge ili općine. Jednoglasno je zaključeno da se u tom smislu upoznaju općine. Skupštinaru se nadaju da bi se tim mjerama ekonomска moć Fonda popravila i da bi poslovanje završilo sa manjim deficitom koji bi se mogao podnijeti.

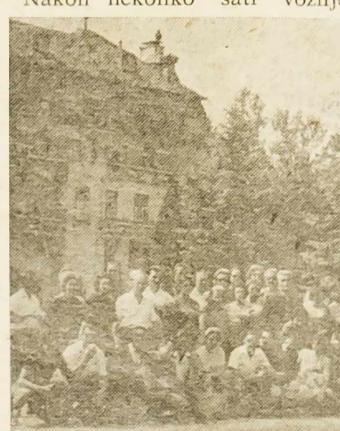
I. Ramiljak

DOBRO RADI SERVIS ZA PRANJE RUBLJA

U okviru komunalne ustanove »Čistoća« radi već tri godine servis za pranje rublja. Prema ostvarenom prometu taj servis dobro radi. Naime, servis za pranje rublja do sada je izvršio uslugu dradanju u vrijednosti od oko 7,5 milijuna dinara. No, valja napomenuti da se uslugama servisa koriste i brodovi. Da bi prijevoz rublja vršen što suvremenije nedavno je nabavljao kamionet »Zastava« nosivosti od 1,5 tone.

krajnje tačke naše domovine. Srca su odjednom zakucala snažnije, ali ne zbog susreta sa simpatičnim (uvijek ne i poželjnim!) carinicima nego zbog osjećaja koji je prirođen pri prvom susretu sa tlim jedne strane zemlje. Naši carinici vrlo su brzo obavili svoj posao jer niti jedan član bilo čime nije prekršao propise. Pa ipak ostali su u našem vagonu do krajne tačke — Sentilja okruženi najgratitljim »Kolašima« koji su im im provizirali mali koktel dalmatinskih pjesama. Zvuci pjesme »A ča je lipo more, to naše lipo more...« bili su posljednji pozdrav domovini i razdraganim carinicima koji su dugo mahali za vlakom koji je postepeno »osvajao« Austriju.

Nakon nekoliko sati vožnje

Matt Collins u Šibeniku

»Trio jeka« i »Crveni koralj« u okviru turneje po Jugoslaviji gospodari su u Šibeniku dana 4. IX sa poznatim pjevačem Karlošem Medikošom, u inozemstvu poznatim kao Matt Collins. Koncert je prisustvovao oko 1.500 osoba.

Mlada pjevačica Vesna Unar, koja takođe nastupa u ovoj ekipi, rekla nam je:

»Počela sam pjevati prošle godine na »Prvom pljesku« u zagrebačkom »Varijetetu«. Nakon toga imala sam jednomjesečni angažman u toj kući. Imala sam turneju po Crnoj Gori, a pjevala sam i za vrijeme biciklističke trke »Kroz Jugoslaviju« sa Marijanom Deržaj, Miodragom Jevremovićem i drugima. Sad će se pustiti u prodaju prva moja »Jugotonova« ploča.

»Trio jeka« kojeg čini Goran Rameščak, Helena Sabljak i Branka Zakošek, nastupio je takođe prije godinu dana prvi put u Zagrebu kao pratnja Matt Collinса. Imale su stali angažman u »Varijetetu« i jednu turneju. Snimile su nekoliko svojih melodija. »Alfabet ljubavi« bila je prva pjesma koju su izvele od domaćeg autora Vučera. Njihova pjesma »Vidjeli smo vas zajedno« bila je melodija tjedna.

»Crveni koralj« dali su ovom koncertu neobičnu živost i pokazali da su jedan od najboljih sastava ovakve vrste u zemlji.

ga on nije izgubio na intenzitetu i mislim da ne pretjeravam ako smatram, da je mogao da zadovolji svačiji ukus.

Meksikanski film. Režija: Raul de Anda

U službi Pancha Ville

Malo revolucije pa pjesma, pa opet malo revolucije i opet pjesma — i tako sve do kraja filma. Slavna meksikanska revolucija daje tako materijal za operetske siže u kojima nije pošteđen ni legendarni Pancho Villa. I ovaj film nosi sve slabosti jednog dijela meksičkih kinematografija, koji nam je već sasvim dobro poznat i, nažalost, čitav niz godina i jedino poznat. Ti tzv. meksički vesterni redovito su vrlo loše gotovo diletancki režirani i glumjeni, a sadržaj im je dozvoljeno naivani i nemoguć. Atraktivnost im uglavnom počiva na pjesmi, meksičkih kinematografija, koja je u ono vrijeme, iako je značila smrtnu osudu, ipak posvuda dolazila do izražaja. Najzad tu je i niz odlično izrađenih karaktera, koji predstavljaju kaleidoskop likova koje su formirale ondašnje prilike. Sama špijunska storijska, koja se temelji na stvarnim događajima, ispričavana je vrlo rafinirano i sa mnoštvom finih i prostudiranih detalja ne dozvoljavaju nikakav eventualni prigovor na račun nelogičnosti ili površno iznesenih činjenica. To je sve skupa doduše produžilo trajanje filma, ali zbog to-

Sibeniku da su »Kolaši« sretno napustili domovinu.

I konačno u 20 sati 16. IX 1964. dugi očekivani prvi susret sa zemljom domaćinom. Prvo oduševljenje i ponos što smo Jugoslaveni! Čehoslovački željezničari i carinici odmah su ušpostavili prisni kontakt i otkrili svoju ljubav prema Jugoslavinama, ljubav koju su godinama moralni kriti.

Dinov je biti Jugoslaven, čist, ponosan i poštovan!

U Bratislavu, prvo mjesto naše turneje, stigli smo u 22 sata. Prvi službeni doček, koliko svezan toliko intiman i drag. Prve riječi dobrodošlice upućene od dr Strelca, profesora konzervatorija i umjetničkog rukovodjoca pjevačkog zboru domaćina, prvo cvijeće, prvi poljupci, prvi otpozdrav razdraganih »Kolaša«. Prvi kontakt sa dragim domaćinima, koji je kasnije prerastao u dragu i snožno prijateljstvo, nagovijestio je da ćemo se u Slovačku osjećati kao kod svoje kuće. A tako je uistinu i bilo.

Prvog dana boravka u Bratislavu, nakon prospavane noći u luksusnom hotelu »Carlton«, domaćini su nas autobusima posvetili u razgledavanje glavnog grada Slovačke, grada koji se ponosi svojim starinama i kulturno-historijskim znamenostima, ali još više diči novim dijelom grada, »kolonijama u pelenama«, kako nazivaju naselja novih obitelji s malom djecom. Samo u tom gradu od 300.000 stanovnika ima 65 dječjih jaslica, što govori o izvanrednoj brizi prema mladim majkama koje su mahom zapošljene.

Najimpresivniji dojam ostavio je na nas prvi dan posjet

impozantnoj grobnici palih boraca - oslobođilaca Bratislave, na brežuljku koji dominira gradom. Zaista impozantan svetište i po arhitekturi i po veličini i po frapirajućoj čistoći. Na grobnici 6530 boraca položili smo i mi uz zvuke »Lenjinova marša« buket ruža sa jugoslavenskim trobojnicom.

Istog dana posjetili smo i stari HRAD (tvrdava) Djevin u istoimenom selu na samoj granici prema Austriji, desetak kilometara od Bratislave, u kojem ima i naših familija iz okolice Daruvara, Požege i Osičke kojih su se tu naselili još prije više od 200 godina. Atraktivnost im ugledavaju na stvarnim događajima, ispričavana je vrlo rafinirano i sa mnoštvom finih i prostudiranih detalja ne dozvoljavaju nikakav eventualni prigovor na račun nelogičnosti ili površno iznesenih činjenica. To je sve skupa doduše produžilo trajanje filma, ali zbog to-

impozantnoj grobni palih boraca - oslobođilaca Bratislave, na brežuljku koji dominira gradom. Zaista impozantan svetište i po arhitekturi i po veličini i po frapirajućoj čistoći. Na grobnici 6530 boraca položili smo i mi uz zvuke »Lenjinova marša« buket ruža sa jugoslavenskim trobojnicom.

Istog dana posjetili smo i stari HRAD (tvrdava) Djevin u istoimenom selu na samoj granici prema Austriji, desetak kilometara od Bratislave, u kojem ima i naših familija iz okolice Daruvara, Požege i Osičke kojih su se tu naselili još prije više od 200 godina. Atraktivnost im ugledavaju na stvarnim događajima, ispričavana je vrlo rafinirano i sa mnoštvom finih i prostudiranih detalja ne dozvoljavaju nikakav eventualni prigovor na račun nelogičnosti ili površno iznesenih činjenica. To je sve skupa doduše produžilo trajanje filma, ali zbog to-

Sputa, Kola po ČSSR

Turneja prijateljstva

Proteklog tjedna nakon šesnaestodnevног gostovanja po Slovačkoj vratio se pjevački zbor RKUD »Kola« u svoj grad. Na uspješnoj turneji »Kolo« je izvelo 6 koncerata i učestvovalo na centralnoj proslavi 20-godišnjice ustanaka slovačkog naroda. Da bi naša javnost bila obavještena o ovoj značajnoj turneji u nekoliko brojeva našeg lista objavit ćemo napis prof. Ive Livakovića.

Još jednom RKUD »Kolo« iz Šibenika dostojno je reprezentiralo svoj grad i nadasve svoju zemlju. Upravo završena šesnaestodnevna turneja po Slovačkoj bit će velikim slovima zapisana u inače bogatoj i svijetloj biografiji ovog najstarijeg amaterskog pjevačkog zbara na našoj Republici. Uspjesi postignuti na umjetničkom planu (6 koncerata), svakidašnji kontakti s običnim čovjekom, prijateljstvo koje se manifestiralo na svakom koraku i u svakoj prilici ne samo da su nadmašili naša očekivanja nego su naprsto prerasci u nezaboravne doživljaje, čini mi se jedinstvene. Toliko lijepo i drage da s najvećim strahom pristupam opisu svega proživljeno svijestan da ne postoje riječi koje bi adekvatno izrazile naše oduševljenje i osjećaje ljubavi i zahvalnosti prema dragim nam domaćinima. Sve je bilo tako lijepo, drago i značajno da je vrijedno zabilježiti i zato podimo od početka, iz dana u dan, iz doživljaja u doživljaji.

Subota, 15. VIII 1964. — pljušak, najsnažniji i najduži ovog ljeta, samo je omeo ali ne i sprječio ispraćaj prijeđen 91

